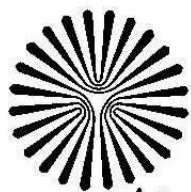

۱۶۲۱۴۲✓

دانشگاه گیلان نور

اقتصاد خرد ۱

(رشته اقتصاد)

www.ketab.ir

دکتر یگانه موسوی جهرمی

سرشناسه	موسوی جهرمی، یگانه، ۱۳۳۸ -
عنوان و نام پدید آور	اقتصاد خرد ۱ (رشته اقتصاد) / مؤلف یگانه موسوی جهرمی؛ ویراستار علمی فرهاد خدادادکاشی؛ تهیه و تولید دفتر تدوین و تولید کتب و محتوای آموزشی.
مشخصات نشر	تهران: دانشگاه پیام نور، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	هجده، ۳۷۵ ص.
فروست	دانشگاه پیام نور؛ ۲۴۴۸. گروه اقتصاد؛ ۱/۳۲
شابک	978 - 964 - 14 - 0495 - 8
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتاننامه.
موضوع	اقتصاد خرد -- آموزش برنامه ای
موضوع	Microeconomics-- Programmed instruction
موضوع	اقتصاد خرد -- آزمون ها و تمرین ها (عالی)
موضوع	Microeconomics -- Examinations, questions, etc (Higher)
شناسه افزوده	خدادادکاشی، فرهاد، ۱۳۳۸ - ویراستار
شناسه افزوده	دانشگاه پیام نور، دفتر تدوین و تولید کتب و محتوای آموزشی
شناسه افزوده	دانشگاه پیام نور
شناسه افزوده	Payam Noor University
رده بندی کنگره	HB۱۸۰/۲۸۴۸۲۸ ف۱۸۰/۱۳۹۷
رده بندی دیویی	۳۳۸.۵
شماره کتابشناسی ملی	۵۶۰۰۲۲۲

اقتصاد خرد ۱

مؤلف: دکتر یگانه موسوی جهرمی

ویراستار علمی: دکتر فرهاد خدادادکاشی

تهیه و تولید: دفتر تدوین و تولید کتب و محتوای آموزشی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مرکز چاپ و توزیع دانشگاه پیام نور

شابک: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۱۴ - ۰۴۹۵ - ۸

ISBN: 978 - 964 - 14 - 0495 - 8

فروش این کتاب فقط از طریق نمایندگی های دانشگاه پیام نور مجاز می باشد و فروش

آن در سایر مراکز فروش کتاب موجب تعقیب قانونی فروشنده خواهد گردید.

(کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر محفوظ و متعلق به دانشگاه پیام نور است. تولید، کپی یا خلاصه برداری، نشر و ترجمه، چاپ، افست، توزیع گسترده، تهیه CD و ... این اثر یا بخشی از آن اعم از متن، طرح پست و روی جلد و ... بدون اخذ مجوز کتبی از معاونت فناوری و پژوهش دانشگاه خلاف مقررات و تعرض به حقوق مادی و معنوی دانشگاه است. متخلفین وفق قانون حمایت از مولفان و مصنفان و هنرمندان دارای مسئولیت حقوقی و کیفری بوده و تحت پیگرد قرار می گیرند.)

(این کتاب با کاغذ حمایتی منتشر شده است)

آدرس فروشگاه مرکزی چاپ و انتشارات دانشگاه پیام نور: تهران، خیابان شهید رجایی،

نرسیده به تقاطع آزادگان، جنب ورزشگاه یادآوران. تلفن: ۵۵۵۰۲۱۰۴ - ۵۵۵۰۹۸۲۸

سایت فروش اینترنتی: <http://digibook.pnu.ac.ir>

فهرست مطالب کتاب

پیشگفتار	یازده
راهنمای مطالعه	پانزده
فصل اول: درآمدی بر علم اقتصاد	۱
هدف کلی	۱
هدف‌های یادگیری	۱
مقدمه	۲
۱-۱ معرفی و تعریف علم اقتصاد	۳
۱-۱-۱ زمینه‌های تفکر اقتصادی	۳
۲-۱-۱ تعریف علم اقتصاد	۶
۲-۱ طبقه‌بندی علم اقتصاد	۷
۳-۱ طبقه‌بندی کالاها و خدمات	۱۱
۴-۱ ابزار تحلیل اقتصادی	۱۳
۵-۱ سؤالات اساسی اقتصاد	۱۷
۶-۱ تعریف مرز امکانات تولید (PPF)	۲۲
۶-۱-۱ نرخ نهایی تبدیل و انتقال منحنی امکانات تولید	۲۷
۷-۱ معیارهای ارزیابی عملکرد اقتصادی	۳۲
خلاصه فصل اول	۳۳
خودآزمایی تشریحی فصل اول	۳۷
خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل اول	۳۸
فصل دوم: بازار: عرضه و تقاضا	۳۹
هدف کلی	۳۹
هدف‌های یادگیری	۳۹

۴۰	مقدمه
۴۲	۱-۲ طبقه‌بندی بازار
۴۶	۱-۱-۲ بازار رقابت کامل
۴۷	۲-۱-۲ بازار رقابت انحصاری
۴۸	۳-۱-۲ بازار انحصار چندجانبه
۴۹	۴-۱-۲ بازار انحصار دوجانبه
۵۰	۵-۱-۲ بازار انحصار کامل
۵۰	۶-۱-۲ بازار انحصار دوطرفه
۵۱	۲-۲ تقاضا در بازار ستاده‌ها
۵۱	۱-۲-۲ عوامل مؤثر بر تقاضا
۶۵	۲-۲-۲ حرکت روی منحنی تقاضا و انتقال منحنی تقاضا
۷۱	۳-۲-۲ منحنی تقاضای بازار
۷۴	۳-۲-۲ عرضه محصول (ستاده‌ها) در بازار
۷۵	۱-۳-۲ عوامل مؤثر بر عرضه
۸۲	۲-۴-۲ حرکت روی منحنی عرضه و جابه‌جایی منحنی عرضه
۸۵	۳-۴-۲ منحنی عرضه بازار
۸۸	۵-۲ تعادل بازار
۹۱	۱-۵-۲ تغییرات در تعادل بازار
۹۶	خلاصه فصل دوم
۹۹	خودآزمایی تشریحی فصل دوم
۱۰۱	خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل دوم
۱۰۳	فصل سوم: کشش
۱۰۳	هدف کلی
۱۰۳	هدف‌های یادگیری
۱۰۴	مقدمه
۱۰۵	۱-۳ کشش تقاضا
۱۰۵	۱-۱-۳ کشش قیمتی تقاضا
۱۱۷	۲-۲-۳ رابطه بین کشش قیمتی تقاضا با درآمد کل و درآمد نهایی
۱۲۱	۳-۲-۳ عوامل مؤثر بر کشش قیمتی تقاضا
۱۲۴	۳-۳ کشش درآمدی تقاضای کالا
۱۲۶	۴-۳ کشش متقابل قیمت و تقاضا
۱۲۷	۵-۳ کشش عرضه
۱۳۴	خلاصه فصل سوم
۱۳۶	خودآزمایی تشریحی فصل سوم
۱۳۷	خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل سوم

فصل چهارم: نظریه رفتار مصرف‌کننده: ترجیحات و محدودیت درآمدی

۱۳۹	هدف کلی
۱۳۹	هدف یادگیری
۱۴۰	مقدمه
۱۴۱	۱-۴ عقلانیت مصرف‌کننده
۱۴۲	۲-۴ مطلوبیت و ارزیابی آن
۱۴۵	۳-۴ مطلوبیت کل و مطلوبیت نهایی کالاها
۱۵۰	۴-۴ منحنی‌های بی‌تفاوتی
۱۵۷	۶-۴ نرخ نهایی جانشینی دو کالا
۱۶۱	۷-۴ محدودیت بودجه
۱۶۴	۸-۴ تعادل مصرف‌کننده
۱۷۱	خلاصه فصل چهارم
۱۷۲	خودآزمایی تشریحی فصل چهارم
۱۷۳	خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل چهارم

فصل پنجم: نظریه رفتار مصرف‌کننده: تقاضا

۱۷۵	هدف کلی
۱۷۵	هدف‌های یادگیری
۱۷۶	مقدمه
۱۷۶	۱-۵ تقاضای معمولی
۱۷۷	۱-۱-۵ استخراج تابع تقاضای معمولی
۱۸۱	۲-۱-۵ استخراج منحنی تقاضای معمولی
۱۸۴	۳-۵ اثر جانشینی و اثر درآمدی
۱۸۷	۱-۳-۵ تفکیک دو اثر جانشینی و درآمدی
۱۹۴	۳-۵ استخراج منحنی تقاضای جبرانی
۱۹۶	۴-۵ منحنی «قیمت - مصرف»
۱۹۶	۱-۴-۵ استخراج هندسی منحنی «قیمت - مصرف»
۱۹۸	۲-۴-۵ کاربردهای منحنی «قیمت - مصرف»
۲۰۱	۳-۴-۵ استخراج جبری تابع «قیمت - مصرف»
۲۰۲	۵-۵ تغییرات در درآمد پولی
۲۰۳	۱-۵-۵ استخراج هندسی منحنی «درآمد - مصرف»
۲۰۴	۲-۵-۵ منحنی انگل و کشش درآمدی
۲۰۸	۳-۵-۵ استخراج جبری تابع «درآمد - مصرف»
۲۰۹	۴-۵-۵ استخراج جبری تابع انگل
۲۱۱	۶-۵ راه‌حل گوشه‌ای
۲۱۴	۷-۵ نقشه منحنی‌های بی‌تفاوتی غیرمعمول
۲۱۶	خلاصه فصل پنجم

۲۱۸	خودآزمایی تشریحی فصل پنجم
۲۱۸	خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل پنجم
۲۲۱	فصل ششم: نظریه رفتار بنگاه: تولید
۲۲۱	هدف کلی
۲۲۱	هدف‌های یادگیری
۲۲۲	مقدمه
۲۲۳	۱-۶ تعریف تابع تولید
۲۲۳	۱-۱-۶ عوامل تولید ثابت و عوامل تولید متغیر
۲۲۴	۲-۱-۶ کارایی اقتصادی در تولید
۲۲۵	۳-۱-۶ کوتاه‌مدت و بلندمدت
۲۲۷	۲-۶ تئوری تولید در کوتاه‌مدت
۲۳۸	۱-۲-۶ مراحل تولید
۲۴۲	۲-۲-۶ منحنی‌های تولید برای مقادیر مختلف نهاده ثابت
۲۴۳	۳-۲-۶ تقارن مراحل تولید
۲۴۸	۴-۲-۶ کشش محصول نسبت به عامل تولید متغیر
۲۵۰	۳-۶ تئوری تولید با دو عامل متغیر
۲۵۱	۱-۳-۶ منحنی‌های تولید یکسان
۲۶۱	۲-۳-۶ تابع تولید در حالت‌های خاص
۲۶۴	۳-۳-۶ مرحله اقتصادی تولید
۲۶۶	۴-۳-۶ خط هزینه یکسان
۲۶۸	۵-۳-۶ ترکیب بهینه عوامل تولید
۲۷۷	۶-۳-۶ کشش جانشینی
۲۸۰	۴-۶ مسیر توسعه
۲۸۲	۵-۶ بازده نسبت به مقیاس
۲۸۴	۶-۶ تغییر در قیمت عوامل تولید
۲۸۶	۸-۶ پیشرفت فناوری و طبقه‌بندی آن
۲۸۹	خلاصه فصل ششم
۲۹۳	خودآزمایی تشریحی فصل ششم
۲۹۴	خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل ششم
۲۹۵	فصل هفتم: نظریه رفتار بنگاه: هزینه تولید
۲۹۵	هدف کلی
۲۹۵	هدف‌های یادگیری
۲۹۶	مقدمه
۲۹۶	۱-۷ مفهوم هزینه
۲۹۸	۱-۱-۷ هزینه فرصت

تقدیم به استاد فرهیخته

جناب آقای دکتر پرویز داودی
که از ایشان بسیار آموخته‌ام

پیشگفتار

در دنیای امروز، شناخت و تجزیه و تحلیل پدیده‌های اقتصادی به کمک علم اقتصاد صورت می‌گیرد. قدمت علم اقتصاد بیش از دو قرن است. در این مدت، به واسطه گسترش جوامع مختلف و روابط اقتصادی انسان‌ها و پیچیده‌تر شدن این روابط، اندیشمندان بسیاری به این علم روی آورده و سبب پیشرفت‌های علمی در این زمینه شده‌اند. رشد فزاینده دامنۀ فکری علم اقتصاد و اهمیت آن تا حدی بوده است که به محققان ممتاز علوم اقتصادی نیز مانند محققان سایر علوم، همچون فیزیک و شیمی، جایزه نوبل اعطا می‌شود.

همۀ افراد به نوعی با انتخاب‌های اقتصادی، مانند خرید اتومبیل یا پس‌انداز برای دورۀ بازنشستگی، روبه‌رو هستند. گاه انتخاب‌های اقتصادی مانند تصمیم‌گیری مدیران بنگاه‌ها در مورد تکنیک‌های تولیدی مبتنی بر هزینه مؤثر، جنبه تجاری دارد. حتی برخی از انتخاب‌ها که به ظاهر انتخاب سیاسی است، مانند شرکت در رأی‌دهی عمومی، دارای جنبۀ اقتصادی است؛ زیرا این انتخاب‌ها با توجه به برنامه‌های اقتصادی احزاب و کاندیداها مانند تمرکز بر آموزش عمومی و همگانی رایگان و یا تمرکز بر بیمۀ سلامت

عمومی، صورت می‌گیرد. انتخاب‌های مذکور از منظر علم اقتصاد خرد بررسی می‌شود، بنابراین، مطالعه این شاخه از علم اقتصاد جذابیت دارد.

به‌طور کلی، در چارچوب علم اقتصاد خرد، رفتار اقتصادی افراد حقیقی و حقوقی، صنایع مختلف، ساختار و عملکرد انواع بازار و تعامل خریداران و فروشندگان بررسی و تجزیه و تحلیل می‌شود. بر این اساس، در بسیاری از موقعیت‌ها، توصیه‌ها و دستورات اصول پایه‌ای علم اقتصاد خرد به عاملان و سیاست‌گذاران اقتصادی کمک می‌کند تا پیامدهای انتخاب‌هایشان را بفهمند و تصمیم‌گیری خوب اقتصادی بگیرند.

دانشجویان گاهی از خود سؤال می‌کنند چرا باید مباحث اقتصادی را مطالعه کنند و از یادگیری این مباحث چه منفعتی نصیبشان خواهد شد؟

اقتصاد، دانش مفیدی برای دانشجویانی است که می‌خواهند در مورد سیاست‌های اقتصادی دولت، کسب و کار و یا تصمیم‌گیری و انتخاب‌های شخصی خود بهتر فکر کنند. البته دانشجویانی که با هدف مطالعه و یادگیری اقتصاد پا به این عرصه می‌گذارند باید در شاخه‌های دیگر (ریاضیات، تجارت، تاریخ، هنر و...) نیز دارای توانایی و مطالعات لازم باشند.

بنابراین هدف از نوشتن کتاب حاضر به عنوان منبع درسی، آن است که دانشجویان با مباحث اقتصاد خرد آشنا شوند. در عمل حال سعی شده است آن‌ها به این رشته علاقمند شوند و در مسیری قرار گیرند که همچون یک «اقتصاددانان فکر کنند». بسیار محتمل است که همه دانشجویان نمی‌خواهند یک اقتصاددان باشند، اما می‌توانند تصمیم‌گیران خوبی در زمینه‌های مالی، تجاری، حرفه‌ای و حتی زندگی باشند. در واقع، مباحث پایه‌ای اقتصاد خرد و فهم درست آن به دانشجویان کمک می‌کند تصمیم‌گیران خوبی باشند و برای امور مختلف زندگی‌شان به گونه مناسب‌تری تصمیم‌گیری کنند.

ساماندهی مطالب کتاب حاضر براساس مباحث مقدماتی برای آشنایی با علم اقتصاد و نظریه‌های مربوط به نقش اقتصادی افراد در قالب مصرف‌کننده و تولیدکننده صورت گرفته است. از این‌رو، فصل اول با تعریف علم اقتصاد، زمینه‌های فکری و طبقه‌بندی آن آغاز می‌شود. در ادامه، پس از معرفی طبقه‌بندی کالاها و خدمات و ابزار تحلیل اقتصادی، سؤالات اساسی اقتصاد مطرح می‌شود. در انتها، توضیحات لازم در مورد مرز امکانات تولید و معیارهای ارزیابی عملکرد اقتصاد (کارایی و عدالت اجتماعی) ارائه می‌شود.